I 60

KRALJEV HIR

Komična opera u 1 činu

Napisali

August Harambašić i Stjepan Miletić

Glasbu skladao

Ivan pl. Zajc

U ZAGREBU
NAKLADOM KNJIŽARE MUČNJAKA I SENFTLEBENA
1889.

KRALJEV HIR

Komična opera u 1 činu

Napisali

August Harambašić i Stjepan Miletić

Glasbu skladao

Ivan pl. Zajc

U ZAGREBU
NAKLADOM KNJIŽARE MUČNJAKA I SENFTLEBENA
1889.

Lica:

Franjo I, kralj francezki
Abbé Cardillac
Chevalier d' Ardillon
Marquis Papillon
Baron Carillon
Vicomte Champillon
Mirabella
Estella
Palmella
Philomella
dvorske gospodje
na dvoru kraljevu
Otac Matin, dvorski vrtlar
Blanche, nećakinja mu
Plou-Plou

Dvorjanici. Dvorkinje.
Narod.

Čin se sbiva u Fontainebleau-u, iza madridskoga mira.

Perivoj u kraljevskom dvoru u Fontainbleau-u

Prizor prvi

Chevalier d' Ardillon, marquis Papillon, baron Carillon, vicomte Champillon, de Francillon, Mirabella, Philomella, Estella, Palmella, dvorjanici i dvorkinje.

Broj 1.

Uvodni sbor i soli.

D' Ardillon, Papillon, Carillon, Champillon i mužki sbor:

U ovom dvoru svi su kljasti
I sliepi, hromi, grbavi,
Al mnogo sreće, mnogo časti
Rugoba ta nam dobavi.

Mirabella, Estella, Palmella, Philomella i ženski sbor:

U ovom dvoru svi su kljasti
I sliepi, hromi, grbavi,
Al za to ima mnogo slasti
Kod kralja nam u ljubavi.

Svi:

Jer samo kralja resit smije
Ljepota, koja za nas nije.

D'Ardillon:
(*Mirabelli*)

Ja sam, gospo, vitez hrom,
Al vas ljubit nisam trom.

Mirabella:

Ipak ste un beau garçon,
Chèr chevalier d'Ardillon.

Papillon:
(*Estelli*)

Ja sam, gospo, malko sliep,
Al sam za vas dosta liep.

Estella:

Čim je suprug više sliep,
Tim je brak i više liep.

Carillon:
(Palmelli)

Grbav mi je malko stas,
Al ja ipak ljubim vas.

Palmella:

To je za me silna čast,
Ali vrlo mala slast.

Champillon:
(Philomelli)

Što rekoste, to ne čuh,
Al vas ljubim, prem sam gluh.

Philomella:

Što ste gluhi ljubim vas,
U tom mi je časti spas.

Svi soli, osim sbora:

Tako, tako svaki par
Sliedi svoga srca žar.

Svi soli i sbor:

U ovom dvoru svi su kljasti
I sliepi, hromi, grbavi,
Al za to ima mnogo slasti
Kod kralja nam u ljubavi.
Ah, samo kralja resit smije
Ljepota, koja za nas nije.

Prizor drugi

Prijašnji, Abbé Cardillac.

Broj 2.

Entré abbéa Cardillaca, napjev sa soli i sa sborom.

Abbé:

Pozdravljam vas, ah mesdames,
Malo ljepših od vas znam,

Pozdravljam vas, ah messieurs;
Al je ovdje liepo sve:
Pravo nebo, pravi raj! . . .
(*Za se*) Smiluj mi se, Bože, daj!

Philomella:
(rugajući mu se)

Čudna li mi kavalira,
Koj nas hoće da sekira,
U nas dira, ne da mira,
Debatira, koketira,
Pa nam svašta deklamira,
Deklamira!

Estella:
(isto tako)

A kad tamo, o nebesa,
On je kano prazna kesa,
I gle biesa, sam šepesa,
A sbog česa, sbog svog mesa
On se stresa, o čudesa,
O čudesa!

Palmella:
(isto tako)

Pa još hoće da kuriše,
A taj biednik jedva diše,
I što više, pjesme piše,
Slike riše, znoj si briše,
Pa nam vazda metaniše,
Metaniše!

Mirabella:
(isto tako)

Baš je krasna ta figura,
Što se uviek pred nas tura,
I do cura viek se gura,
O tortura, sekatura
Biti uz njeg tolko ura,
O tortura!

Abbé:

Vaša pjesma nij' me smela,
Mirabella i Estella,
Philomella i Palmella,
Niti fini vaš bon ton,
Ardillon i Papillon,
Carillon i Champillon.

Soli i sbor:

Mirabella i Estella,
Philomella i Palmella,
Ardillon i Papillon,
Carillon i Champillon.

Abbé:

Čudna li je ova četa,
Što sad ovdje zanovieta;
Al me zloba ta ne smeta,
Smijem joj se u sav glas,
Jer će i moj doći čas,
Osveta će stići vas!

Vaša pjesma nij' me smela,
Niti fini vaš bon-ton,
Mirabella i Estella,
Philomella i Palmella,
Ardillon i Papillon,
Carillon i Champillon!

Soli i sbor:

Mirabella i Estella,
Philomella i Palmella,
Ardillon i Papillon,
Carillon i Champillon!

Abbé:

Ja vam se moram pokloniti. Ni jedna vojna nije bolje uspjela, nego vaša protiv gracija; samo šteta, što ste svoju duhovitost u njoj izgubili. Vi, dragi markeže Papillone, nehotičnim svojim humorom reprezentirate pravdu, koja je takodjer na jedno oko sliepa, premda je ljepša od vas. A vi, mon chèr chevalier d'Ardillon, koji, premda ste ruka zakona, šepesate na jednu nogu, vi ste sam živa slika svojih stihova. I ja se zbilja ovdje ćutim u izložbi umotvorina, jer vidim u baronu Carillonu Apollona, kojemu ljepota tija iz hrbta viri. Nu najsretniji je ipak grof Champillon, koji se drži velikim čovjekom, jer nije još nigda od nikoga čuo, gdje mu veli, da je budala, što mu jamačno ni de Francillon, koji je niem, ne može poreći.

Champillon:

Molim glasnije!

Philomella:

Čini mi se, da je g. abbé danas vrlo zloban. Nemate li možda i za me koj epigram?

Abbé:

Ne, jer vi me silite na pobožnost: kad vidim vas, uviek se sjećam prve zmije iz paradiza.

Philomella:

Ima li to biti sotiza?

Abbé:

Ne — komplimenat!

Papillon:

Nuto, moj gospodine, meni se čini, da vaš očinji vid nije kano u orla.

Abbé:

Samo u toliko, u koliko ni vaš duh nije kano u lisice.

D'Ardillon:

Ja se ponosim svojom hromošću.

Abbé:

Jer se ničim drugim ponositi ne možete. (*Carillonu*): Ah! vi ste po svoj prilici Tersites?

Carillon:

Ne, ja se zovem Carillon.

Abbé:

Takodjer liepo ime.

Carillon:

Tako se je i moj otac zvao.

Abbé:
(*Champignonu*)

A vaš?

Champignon:

Ja ga nemam. (*Viče*): Molim glasnije!

Mirabella:

Ah! mon Dieu, kažite mi radje, niste li gdje vidili kralja?

Abbé:

Malo prije u vrtu. Govorio je s nekom liepom djevojkom; ali, kako mi se čini, ona nije ovdje. Bilo je to u ovoj sjenici ovdje.

Philomella:

U sjenici? I ja sam ovdje bila.

Estella:

Kakva je to djevojka?

Abbé:

Nećakinja našega vrtlara, otca Matina.

Palmella:

Mala Blanche. Što ta pustolovka želi?

Abbé:

Možda ono, što ste vi, moje gospodje, već prije postigle. Kralj je bio vrlo ljubezan s njom.

Palmella:

Pah, ljubeznost podanice prema vladaru.

Abbé:

Možda i ljubeznost vladara prema podanici.

Philomella:

Tu pustolovku trebalo bi maknuti sa dvora.

Abbé:

Usuprot, treba ju poduprieti, ona ima talenta, jer se je u toli kratko vrieme toliko od vas naučila. Kralj se još uviek ne može odučiti od svoje

mladosti, već kao leptir od cvieta do cvieta uviek leti za novimi aventurami.

Philomella:

Kralj je liep čovjek.

Abbé:

Da, vi tu ljepotu razumijete; to je ljepota sunca, koje zapada, te potamnuje svu svoju okolicu, samo da iztakne svoju ljepotu. U tom i jest tajna velikih karijera spomenute gospode, a možda i tajna njihovih mana; jer kralj ne trpi liepih muževa u svojoj blizini.

Philomella:

Za to ste i vi uviek uz njega.

Abbé:

A traži liepe žene, za to ni nema v a s nigda uz njega.

Papillon:

Dolazi kralj.

Broj 3.

Mirabella, Estella, Palmella, Philomella i sbor:

Čudna li mi kavalira,
Koj nas hoće da sekira,
A kad tamo, o nebesa,

On je kano prazna kesa,
Pa još hoće da kuriše
Biednik taj!
Pogledajte ga,
Čudna je figura ta!
Čudna je da, da,
Čudna je figura ta!

D'Ardillon, Papillon, Carillon, Champillon i sbor:

Prikaza čudna je,
Što tu ašikuje,
Gle, gle!
Gledajte ga, o nebesa,
On je kano prazna kesa,
Pa još hoće da kuriše
Biednik taj!
Pogledajte ga,
Čudna je figura ta!
Čudna je da, da,
Čudna je figura ta!

Prizor treći

Prijašnji, kralj, Blanche, Matin, pratnja.

Kralj:
(u razgovoru s Matinom)

Recite mi, dragi Matine, kako je to, da je u vas toli liepa nećakinja?

Matin:

Ja bijah oprezan, sire, u izboru svoje sestre.

Kralj:

Pristupi bliže, diete moje; kako ti je ime?

Blanche:

Blanche, veličanstvo!

Champillon:

Molim glasnije!

Kralj:

Ah, vi ste ovdje, Champillone! Molim vas, otidjite k dvorskomu kapelniku, neka vam svira sinfoniju, koja je odredjena za današnju zabavu. A, tu mi pada na um, da boje pojedinih viteza nisu još izabrane, računam na, vas markeže.

Papillon:
(obojica odlaze)

Ta mala doista je liepa!

Champillon:

A što me najviše očarava, milozvučnost je njezinoga glasa! (*Odu.*)

Kralj:

(mahne prstnji rukom, da mogu odstupiti.)

Mirabella:
(odilazeći)

Što je liepa na toj maloj?

Estella:
(isto tako)

Krv i mlieko — bez ikakove pikantnosti.

Palmella:
(isto tako)

Čini mi se pače, da nema ni steznjaka. Kralja kanda privlači prostota.

Philomella:
(isto tako)

Njegova hladnoća me vriedja! (*Svi odu.*)

Prizor četvrti

Kralj, Abbé, Matin, Blanche.

Kralj:
(opazivši Abbéa)

Tražite li što god, častni prijatelju?

Abbé:

Ne, ja baš namjeravam sam sebe na polje baciti (*ode vukući za sobom Matina.*) Ajde, da vidim vaše fige, otče Matine!

Matin:

Čemu?

Abbé:

Jer nas ovdje ne treba. (*Odu.*)

Prizor peti

Kralj, Blanche.

Kralj:

Odkuda si ti?

Blanche:

Iz Bretagne, veličanstvo.

Kralj:

Ljubiš li svoj kraj?

Blanche:

Ljubiti svoj kraj uči nas već pjesma naša.

Kralj:

Jesi li učila pjevati?

Blanche:

Veličanstvo, kod nas je u Bretagni učitelj pjevanja — srce!

Kralj:

Pokaži, koliko si kod njeg napredovala.

Blanche:

Vrlo rado!

Broj 4.

Napjev

Hrli, hrli, pjesmo moja,
Gdje je mili domak moj,
Pa na pragu otačbine
Zapjevaj svoj sladki poj!

Ti mi nosi pozdrav skromni
U moj mili stari dom,
Pa mu reci, pjesmo moja,
Da ga ljubim dušom svom.

Reci, da u mojoj grudi
Za njeg gori vječni plam,
A kad mriet mi kob dosudi,
Nek me njegov krije kam!

Jerbo bila zemlja tudja
Ljepša nego božji raj,
Za tobom ja ipak čeznem
Otačbino, mili kraj!

Kralj:

Kaži mi, mala Blanche, zar sve vaše pjesme pjevaju samo o ljubavi prema domovini?

Blanche:

Veličanstvo, drugu ljubav nije me nikad nitko naučio.

Kralj:

Tvoja naivnost me začarava. Tebi treba još mnogo nauka; ja ću ti biti učitelj.

Blanche:
(začudjeno)

Vi, veličanstvo?

Kralj:

O i kralj je samo čovjek.

Blanche:

Ali okružen veličanstvom.

Kralj:
(poljubi ju)

Da, veličanstvom tvoje ljepote.

Prizor šesti

Prijašnji Champillon, Papillon i dvor.

Papillon:

Ha, šta vidim? — Ja ne vidim ništa!

Champillon:

Molim malo glasnije!

Abbé:

Veličanstvo, sve je spremno za izpovied.

Kralj:
(za se)

Nesretna li prekidanja!

Abbé:

O veličanstvo, dobar diplomat može i pristojno izčeznuti.

Kralj:
(sabravši se)

Ah! abbé Carillac, baš u horu; a gdje je ostali dvor.

D'Ardillon:

Ja letim po njega! *(Odšepesa).*

Kralj:
(abbé-u)

Ne kaže li se, abbé Carillac, da se braci sklapaju na nebesih?

Abbé:

Da, veličanstvo, od te zle navade nije se nebo još uviek odučilo.

Prizor sedmi

Prijašnji, dvor, otac Matin.

Kralj:

Htjedoh, da pred vama svima usrećim ovo nevino čeljade. Momu dvoru i onako prigovaraju preveliku razkalašenost, razne zgode po perivoju...

Philomella:

Po perivoju? Ja sam bila u svojih odajah.

Champillon:

Da. Ja to mogu posvjedočiti.

Kralj:

Pristupi bliže, mala Blanche. Ti si liepa.

Matin:
(*za sebe*)

Što to veli?

Kralj:

Vrlo liepa.

Matin:
(*za sebe*)

Bože moj!

Kralj:

U tvom biću ima nešto toli naravna, toli prirodna.

Matin:
(*za sebe*)

Žalibože!

Philomella:

Kano da čita moju ljepotu s njezinog lica.

Kralj:

Ja ti želim pomoći.

Matin:
(*za sebe*)

Smiluj se, Bože!

Blanche:

O veličanstvo! (*Hoće, da mu poljubi ruku.*)

Kralj:

Pusti to, ja netražim tvoje zahvalnosti.

Matin:

Hvala Bogu!

Kralj:

Ti si liepa, mala Blanche, tebe resi ljubav; stog si i ljepša od Done Lise de l' Giocondo Leo-

narda de Vincia, koju sam kupio za toli skupe novce. Da, tako mi svete gospe parižke, one iste vlažne oči, onaj isti nosić, ona ista krasota, samo što je umjetnik onu sliku morao okružiti cviećem, da ju učini ljepšom, a ova ovdje sama je od sebe krasna. Da, da, dragi grofe Champillone, tek sada razumijem, za što je naš lukavi Leonardo četiri godine slikao Donnu Lizu.

Philomella:

Četiri godine? . . . To je bio jak čovjek!

Kralj:
(*namigne Blanchi*)

Reci mi dakle ime onoga, kojega ljubiš!

Blanche:

Plou-Plou, veličanstvo!

Kralj:

Sto veliš? Dakle sam i nehotice pogodio istinu? (*Sabravši se*): A je li liep?

Blanche:

Krasan, veličanstvo, stasit i vitak!

Champillon:

Molim malo glasnije!

Blanche:
(*više*)

Vitak, s dozvolom vašeg veličanstva!

Kralj:

On je dakle krasan, i ti ga veoma ljubiš?

Blanche:

Zar se drugčije može ljubiti, veličanstvo?

Kralj:

To pitaj moj dvor. Abbé Cardillac, hajdemo u crkvu.

Abbé:

Ja sam pripravan, veličanstvo.

Champillon:
(*odlazeći Blanchi*)

Ti si mala guščica, ali ja ću ti pomoći, dodji za sat amo u sjenicu.

Papillon:
(*kao i Champillon*)

Dodji za sat amo u sjenicu, ja ću ti pomoći. Ti si mala guščica.

Philomella:
(*čuvši to*)

Dodji u perivoj, mala gusčice, to se mene tiče!

D' Ardillon:
(*Blanchi*)

Za jedan sat.

Carillon:
(*Blanchi*)

U perivoju!

Mirabella, Estella, Palmella:
(*misleći, da se to tiče njih*)

Mi ćemo doći! (*Odu.*)

Prizor osmi

Blanche, Matin.

Broj 5.

Dvopjev.
(*Blanche hoće, da podje za kraljem. Matin ju zaustavi.*)

Matin:

Kamo želiš?

Blanche:

Ja? Za kraljem!
Kralj je meni toli sklon,
Laskat ću mu,
Možda će me Za Plou-Ploua dati on,
Kralj je meni toli sklon!

Matin:

Čuvaj ga se, kćerko moja,
Jer bi moglo biti zla!

Banche:

Čudna li je plahost tvoja,
Smijem joj se ha, ha, ha,
Smijem joj se ha, ha, ha!

Matin:

Čuvaj se!

Blanche:

Ha, ha, ha!

Matin:

Čuvaj se!
Ah, ja poznam velikaše,
Kako život slade,
Oni ljube dieve naše
Samo dok su mlade.
Njih nevinost samo mami,
Ali poslje slasti
Svak se od njih ljuto srami
Svoje nizke strasti.
Ali stid taj brzo mine,
Zabave su jače,
Zar velikaš da se brine
Za što dieva plače?

Blanche:

Čudna li je plahost tva,
Čudna, čudna je!
Smijem joj se ha, ha, ha,
Ha, ha, ha!

Matin:

Čuvaj se!

Blanche:

Možda će me za Plou-Ploua dati,
Možda će me za Plou-Ploua dati,
Za Plou-Ploua dati.

Matin:

Neka plače, neka pati
Kukavica mala,
Kad je, što je mogla dati,
Njemu sve već dala.
Orao je prkonjica,
Kad svoj plien imade,
Nek se za to golubica
Od njeg čuvat znade!
Stog se i vi, dieve mlade,
Čuvajte gospode,
Jer vam drugče u zle jade
Mir i pokoj ode!

Blanche:

Čudna li je plahost tva,
Čudna, čudna je!

Smijem joj se ha, ha, ha,
Ha, ha, ha!

Blanche:

Možda će me za Plou-Ploua dati,
Možda će me za Plou-Ploua dati
Za Plou-Ploua! dati

Matin:

Čuvaj ga se, kćerko moja,
Čuvaj ga se, kćerko moja,
Jer bi moglo biti zla,
Jer bi moglo biti zla,
Biti zla, da, zla.

(z a j e d n o)

Blanche (*ode.*)

Prizor deveti

Blanche i Plou-Plou.

Plou-Plou:
(*dolazi*)

Broj 6.

Dvopjev

Plou-Plou:

Blanche, Blanche!

Blanche:

Plou-Plou!

Plou-Plou:

Ja sam tu!

Blanche:

Ti si tu?

Plou-Plou:

Ja sam tu!

Blanche:

Ja te dadoh zovnuti,
Jer ti imam kazati,
Kako ćeš me dobiti,
Kako l' kralja ganuti!
Kralj ljepotu izgubi,
Liepe momke ne ljubi,
Stog mi savjet poslušaj,
Onda sreću pokušaj:
Moraš postat nakazan.

Plou-Plou:

Nakazan?

Blanche:

Stog mi savjet poslušaj!

Plou-Plou:

Savjet tvoj!

Blanche:

Moraš postat nakazan.

Plou-Plou:

Nakazan?

Blanche:

Da, postat nakazan!

Plou-Plou:

Što to veliš, za Boga?
Nikad, Blanho, nikada!
Ne ću da se nagrdim,
Ne ću da te razsrdim,
Ti bi suze ronila,
Ne bi me tad volila.

Blanche:

Ne možeš me shvatiti,
Jer je pamet kratka ti:
Desno rame podigni!

Plou-Plou:

Desno rame?

Blanche:

To ti ne će škoditi.

Plou-Plou:

Ne će škodit?

Blanche:

Kralj će tako misliti . . .

Plou-Plou:

Što će mislit?

Blanche:

Da si malko grbav ti.

Plou-Plou:

Grbav ja?

Blanche:

Pa te ne će odbiti.

Plou-Plou:

Ne će odbit?

Blanche:

Već ćeš mene dobiti!

Plou-Plou:

Tebe dobit?

Blanche:

Slušaj, slušaj savjet moj!

Plou-Plou:

Savjet tvoj?

Blanche:

Pa ćeš mene dobiti!

Plou-Plou:

Sad te shvaćam, ljubezna,
Bit će krasna šala ta!
Ja ću za te činit sve,
Samo ljubi, ljubi me!
Ti si meni cieli sviet,
Bez tebe sam slomljen cviet.
S tobom nać ću sretnu kob,
A bez tebe samo grob.
Za to za te, za te sve,
Samo ljubi, ljubi me!

Oboie:

S tobom nać ću sretnu kob,
A bez tebe samo grob,
Za to za te, za te sve,
Samo ljubi, ljubi me!

Blanche:

A bez tebe?

Plou-Plou:

Samo grob!

Blanche:

Za to za te!

Plou-Plou:

Za te sve!

Oboje:

Samo ljubi, ljubi me!

Blanche
(*izvine mu se iz naručaja*)

Prizor deseti

Plou-Plou sam.

Broj 6b.

Mazurka.

Plou-Plou:

Blanche će meni reći:
Dragi moj Plou-Plou,
Kaniš li me steći,
Skupi pamet svu!
Prevariti kralja,
Treba tebi sad,
Ako um ti valja,
Bit će lako tad.
Ako ti je stalo,
Brzo ćeš me steć,
Tek se vježbaj malo,

Pa će ići već!
Desno rame digni,
Tako gle!
Lievo rame prigni.
Dobro je!
(*Opetuje se.*)

Desno rame digni,
Lievo rame prigni,
Tako, tako!
To je posve lako!
Ah, al naopako!
Prevarim li se ja,
Dignem li lievo rame, ha!

Ali već će ići,
Trudit ću se ja,
Ramena ću dići,
Za nju obadva!
Za to, čedo milo,
Učinit ću sve,
Bilo štogodj bilo,
Ne plašim se, ne!
Nakazan ću postat,
Kad je kraljev hir,
Pa se Blanche dostat,
Slavit s njome pir.
Desno rame digni,
Tako gle!
Lievo rame prigni,
Dobro je!
(*Opetuje se.*)

Prizor jedanaesti

Prijašnji, kralj i dvor.

Blanche:

Plou-Plou, evo kralja! Nagrbi se brzo. *(Klekne pred kralja.)* Veličanstvo, evo moga zaručnika!

Plou-Plou:

Ja sam tu.

Kralj:

Što? *(Iza male stanke.)* To je tvoj vjerenik?

Blanche:

Da, veličanstvo.

Kralj:

Ali on je grbav!

Champillon:

Molim glasnije!

Blanche:
(više)

Grbav, ako dozvoli vaše veličanstvo!

Broj 7.

Ensemble

Mirabella, Estella, Palmella, Philomella, Carillon, Papillon, Champillon, d' Ardillon i cieli mužki i ženski sbor.

Svi:

Ho, ho, ho, ho, ha, ha, ha,
Divnoga li mladenca!
He, he, he, he, hi, hi, hi,
Sretna li si Blancho ti!
Ho, ho, ho, ho, ha, ha, ha,
Što ćeš uzet grbavca!
He, he, he, he, hi, hi, hi,
Sretna li si Blancho ti!

Kralj:
(govori)

Pristupi bliže, kako ti je ime?

Plou-Plou:
(pjeva)

Strah me hvata!

Kralj:
(govori)

Tvoje ime rad bi čut.

Blanche:
(pjeva)

No, govori!

Plou-Plou:
(pjeva)

Ne vuci me za kaput!

Broj 8.

Napjev.

Plou-Plou:

Moje ime jest Plou-Plou,
Blanche me pozva, ja sam tu!
Ljubav mi je pravi raj,
A Bretagna rodni kraj!
Tam' me majka rodila,
Tamo bijah pastir ja;
Tamo spoznah milka žar,
Kad me svlada Blanche čar!
Moje ime jest Plou-Plou,
Blanche me pozva, ja sam tu!

I kad ona ode, tad
I ja za njom podjoh mlad,
Ter naučih lepo sve
Kovat dobre mačeve.
Ali će me probost mač,
Sav moj život bit će plač,
Ako Blanchu drugi koj
Odvede u domak svoj!
Stog se meni smilujte,
Pa mi Blanchu darujte!
Stog se meni smilujte,
Pa mi Blanchu darujte!
Blanche me pozva, ja sam tu,
Moje ime jest Plou-Plou!

Kralj:

Dobro, dobro, dragi Plou-Plou, ti mi se sve više svidjaš: — Blanche će biti tvoja žena, a ti ravnatelj moje oružane, jer kraljevi uviek trebaju oružja.

Plou-Plou:
(baca se na koljena)

Hvala, veličanstvo! (*Poljubi kralju ruku*).

Kralj:
(mahne rukom Plou-Plouu i Blanchi)

Vi možete ići, djeco! Do vidjenja, mala Blanche! (*Poljubi Blanchu*).

Blanche:
(Plou-Plouu)

Što čekaš?

Plou-Plou:

Da i mene kralj poljubi.

Blanche:

Idi samo, ti budalo ti! (*Odu*).

Prizor dvanaesti

Prijašnji bez Blanche i Plou-Ploua.

Kralj:

Kako se meni čini, dragi abbé, u mom kraljevstvu množe se nakaze.

Champillon:

Molim, veličansto, ja sam svoj sluh izgubio za vas.

Kralj:

Za mene?

Champillon:

Ja sam oglušio od groma topova za talijanskoga rata.

Kralj:

Ta vi niste tamo ni bili!

Champillon:

Ne, ali ja sam duhom uviek bio uz vaše veličanstvo, a vi ste, sire, uviek bili usred boja.

Kralj:

Hvala, grofe! A vi, markeže, odkad imadete vi svoju manu?

Papillon:

Meni je ljepota vašega veličanstva zasliepila oči.

Kralj:

Laskavče! A vi, chevalier d'Ardillon?

D'Ardillon:

Ja sam pao s konja.

Kralj:

Takodjer radi mene?

D'Ardillon:

Jest, veličanstvo, ali toga ne smijem reći.

Kralj:

Govorite samo, govorite!

D'Ardillon:

Ja sam čuo, da je vaše veličanstvo kod moje pokojne, pa sam brzo jašio kući i pao s konja . . .

Kralj:

Pa ste prekasno došli kući. Dobro, dobro, chevalier, ja ne zaboravljam vaših usluga. A vi, barune?

Carillon:

Ja sam se takav rodio.

Kralj:

Dakle, tu barem ja nisam kriv!

Carillon:

Ne, ali vašega veličanstva blagopokojni otac.

Abbé:

A je li opazilo vaše veličanstvo, kako je siromaku Plou-Plouu desno rame više, obično to biva s lievim.

Kralj:

Bog se je pobrinuo za muzej, kojemu sam ja predstojnik.

Champillon:

Molim glasnije.

Kralj:
(više)

Ja sam vam rekao adieu, dragi prijatelju! Mi idemo, da slušamo simfoniju.

Champillon:

A ja?

Kralj:

Vi ćete ju dirigirati. (*Ode.*)

Philomella:
(Champillonu)

Ja sam vas razumila.

Mirabella, Estella, Palmella:
(isto tako)

Mi ćemo doći! (*Svi odu.*)

Prizor trinaesti

Abbé sam.

Abbé:

Iza toga se nešto krije, mi ćemo biti na oprezu! Ja im ne vjerujem! Oni svoje tjelesne mane

ističu odveć drastično, a da budu istinite. Ali ja ću im već skinuti krinku s lica, makar se pretvarali, koliko im drago, jer „svako djelo dodje na vidjelo.“

Broj 9.

Couplet:

Da, tuj se nešto krije,
To dobro vidim ja,
Al brzo ćo se odkrit
I ova varka zla!
Jer za mene na svietu
Sad nema tajne već,
I bilo, što mu drago,
Ja tek ću mirno reć:
„Svako djelo dodje na vidjelo.“

Sve poslovice jesu,
Svojina narodna,
Stog ih svatko može,
Rabit kako zna.
Jer zgodnu rieč ćeš naći
U slučajevih svih,
A ne nadješ li ipak,
Tad možeš bit i tih:
„Jer mučati je zlato.“

U Laure jesu kose
Od rifa duže dva,
A obrazi su njeni
Ko ruža procvala,

I ustne ko korali,
I zubići ko snieg,
Al kad u večer legne,
Ej, tad se vidi tek:
„Nije zlato sve, što sja.“

Mlad neki gospodičić
Zrinjevcem šeće se,
Pozdravit nikog ne će,
Jer prenizko mu sve!
Obučen ko bajazzo
Sred trga on je stao,
A dodje li koj znanac,
Tad samo veli: „čao“!
„Prazne tikve dižu se nad vodu.“

Kod jednog kazališta,
Jest dieva liepa baš,
A u nju se zaljubi
Star neki velikaš.
I ona njega voli,
Jer on joj sreća sva,
Al čim joj stari ode,
Šalje po mladoga:
„Umiljato janje dvie matere sisa.“

Imade rodoljuba,
Što viek uz puni stol
Baš gromkim glasom viču,
Da narod ljube tol!
Al dodje li do čina
I treba l' se žrtvovat,

Tad o tom rodoljubju
Već nitko ne će znat:
„Mnogo vike ni za što.“

Da capo:

Na cedulji čitat
Jasno može se:
„Konac oko deset,“
Stog jer kasno je,
Pjesmu svoju moram
Svršit i ja sad,
A bude li pljeska,
Sretan reć ću tad:
„Konac djelo krasi.“

Prizor četrnaesti

D'Ardillon, Carrillon, Papillon, Champillon, zatim Mirabella, Estella, Palmella i Philomella; pod konac Blanche i Plou-Plou.

(*Smrkne se.*)

Broj 10a.

Oktet
(Rendez-vous scena)

D' Ardillon:
(*dolazeći*)

Evo mene prvoga na metu,
Premda nisam u mladosti cvietu;

Al još uviek tražim ljubavi,
Kano kakav Amor šepavi. } *(Opetuje se).*

Carillon:
(isto tako)

Što to vidim, to će biti lošo,
Jer je evo jedan prije došo,
A za dva nam ovdje sreće nije,
Ne dodju li još i dame dvije. } *(Opet.)*

Papillon:
(isto tako)

Čini mi se, već su dvojica,
A još sa mnom bit će trojica;
Sad bi samo rado saznati,
Kako će se sve to svršiti?! } *(Opetuje se).*

Champillon:
(isto tako)

Ja doduše dobro ne čujem,
Al se za to ipak poštujem;
Neka ovi stoje cielu noć,
Ali Blanche će samo za me doć.

Sve četiri:

Kad u večer tihi pane mrak,
Svojoj dragoj tad će poći svak,
Al nje nema, to je slučaj glup!

(Sva četiri sjednu na desnu klupu.)

Mirabella:
(dolazeći)

Bože, gdje je moj garçon,
Chèr chevalier d'Ardillon?
Malko je doduše hrom,
Ali ljubit nije trom!

Estella:
(isto tako)

Papillon je malko sliep,
Al je ipak dosta liep,
Rad sljepoće te će brak
S njime biti vrlo lak.

Palmella:
(isto tako)

Grbav je mog dragog stas,
Al to ne će smetat nas;
Pred svietom ću čuvat čast,
Ali drugdje tražit slast!

Philomella:
(isto tako)

Ja još nikog tuj ne čuh,
Ali znadem on je gluh,
Nu to ne će smetat nas,
Moć ću vikat u sav glas!

(Sve četiri opetuju zajedno svaka svoju kiticu.)

Svih osam:

Kad u večer pane mrak,
Kad pane tihi mrak,
Tad će svome zlatu,
Svome zlatu poći svak.
Još ih nema, jošte ne,
Glete našu sudbu glupu,
Al sjednimo mirno mi na klupu!
Kad u večer pane mrak,
Svome zlatu podje svak,
Svome zlatu,
Svome zlatu podje svak,
Kad u večer tihi pane mrak!

Blanche i Plou-Plou:

(oboje dolazi)

Blanche:
(tiho)

Pst, Plou-Plou!

Plou-Plou:

Ja sam tu!

D'Ardillon:

Netko dolazi!

Papillon:

To je Blanche!

skoro zajedno

Carillon:

Eto je već!

Champillon:

Gdje?

Estella:

Čujem korake!

Palmella:

To je on!

Mirabella:

Napokon!

Philomella:

Strah me hvata!

skoro zajedno

Papillon:
(uhvativši Plou-Ploua)

Dodji bliže, zlato moje!

Plou-Plou:

Što to veli?

Carillon:
(isto tako)

Ah! imam li te napokon!

Philomella:
(*ogrlivši Blanchu*)

Miljeniče moj!

Blanche:

Što to znači?

D'Ardillon:
(*poljubi Plou-Ploua*)

Ah!

Champillon:

Molim glasnije!

Plou-Plou:
(*iztrgne im se i pobjegne*)

Pustite me na miru! (*Svi bježe za njim*).

Philomella:

Na moje grudi!

Blanche:
(*bježeći*)

Pomoć! Pomoć!

Philomella:
(*bježeći za njom*)

Evo ti jedan cjelov!

Broj 10b.

Intermezzo.

(*Mužkarci obkole u tmini Plou-Ploua, držeći ga za Blanchu, a žene obkole Blanchu. Plou-Plou i Blanche nastoje izmaći, ali ih mužkarci i žene progone, te pri tom d'Ardillon prestaje šepesati, Papillon ne markira više kratkovidnosti itd. Konačno mora nastati veliko komešanje, te se u tom času pojavi abbé sa gorućom bakljom, a za njim kralj. Vreva traje još jedan čas, zatim se svi, opazivši kralja, nastoje povratiti u prvašnji položaj. U čas, kad medju njih stupi kralj, pane mu Philomella, koja se je zadnja prestala naganjati, oko vrata, a Plou-Plou podigne u skrajnjoj zabuni umjesto desnoga lievo rame.*)

Prizor petnaesti

Prijašnji, kralj, abbé, pratnja.

Plou-Plou:
(*padne na koljena*)

Ah! izašlo je sunce!

Philomella:
(*zagrli kralja*)

Ah! chevalier d'Ardillon!

Kralj:

Vrlo laskavo, nu ja sam kralj francezki. (*Gledajući oko sebe.*) Ali što to vidim?

Abbé:

Prizor iz biblije, sire: Hromi plešu, sliepi vide, a gluhi čuju.

Plou-Plou:
(baci se pred kralja)

Milost, veličanstvo, milost!

Blanche:

Pazi na svoja ramena!

Plou-Plou:
(digne lievo rame)

Milost za moja ramena! (*Blanchi.*) Ne vuci me za kaput!

Philomella:

Ja sam posve mirna!

Kralj:

Sacre bleu! Momče, tebi se svaki čas mienjaju ramena? Ta prije bilo ti je desno rame više!

Plou-Plou:
(klečeći podigne i opet desno rame, a i svi ostali počmu se i opet pretvarati)

Blanche:
(na koljenih)

Milost, veličanstvo!

Kralj:

Dakle je i moja poljska ljubičica bila samo umjetna ruža? . . . Moja gospodo, izravnajte vaše noge i otvorite vaše oči i uši, vaše varke su odkrivene! Sutra se vraćam u Pariz! (*Svi ozdrave, samo grbavi ne.*) A ti, bezobrazniče?

Carillon:

Ja ostajem dosliedan!

Kralj:

Dakle ti si zbilja grbav?

Carillon:

Tako mi pokojnoga otca!

Kralj:

Dobro, ti ćeš sastaviti novi kabinet! A vas druge čeka kazna, koju ste zaslužili. Ja vas medjusobno zaručujem.

Broj 10c.

Minuet:

(*Kralj daje Mirabellu d'Ardillonu, Estellu Papillonu, Palmellu Carillonu, a Philomellu Champillonu. Zatim se, dok orkestar svira minuet, pojedini parovi po običaju one dobe pred kraljem ceremonijozno poklone, pa se onda vrate na svoja mjesta.*)

*

Broj 11.

Dvostruki quartet i oktet.

Blanche, Plou-Plou, d'Ardillon, Papillon, Carillon, Champillon, Mirabella, Estella, Palmella i Philomella:

Tako, tako svaki par
Sliedi svoga srca žar!
Tako, tako sad je mir,
Jer je prošo kraljev hir,
Pa će brak sad sklopit svet
Ovaj časak pari pet!

Kralj:
(*nakon dovršene pjesme*)

A vi, abbé?

Broj 12.

Valčik.

Abbé:

Ja se Bogu molim,
Da ženu ne zavolim,
A ak' me s njom nadari,
Da me ne prevari,
A ako me prevari,
Da ne saznadem za to,
A ako to saznadem,
Da se ne razsrdim na to!

Svi soli i sbor:

Ha! ha! ha! Bravo, bravo!
Abbé ima pravo!

Abbé:

Jer za sebe će bolje živit svak,
Nego da se dade ugnati u brak!

Soli i sbor:

Ha! ha! ha!

Abbé:

Grozno je sa ženom živit zlom,
Ona će ti paklom stvorit dom!
Tko mudar je —

Svi soli i sbor:

Tko mudar je —

Abbé:

Za žene sve ništ' ne da, ne.

Svi soli i sbor:

Slava ženam, ženam slava,
Njeg'va zloba ne dira već nas!

Abbé:

Stog se Bogu molim,
Da ženu ne zavolim,

A ak' me s njom nadari,
Da me ne prevari,
A ako me prevari,
Da ne saznadem za to,
A ako to saznadem,
Da se ne razsrdim na to!

Soli i sbor:

Ha! ha! ha!

Abbé:

A vi mol'te se Bogu,
Kad ženom vas nadari!

Soli i sbor:

Nek i nad njom bdije,
Da vas ne prevari!
Tko mudar je —

Abbé:

Ništ' ne da za sve!

Soli i sbor:

Slava ženam, mir,
A mi hajdmo slavit pir!

Kralj:
(za se)

Sve, sve me je prevarilo! Dakle se i kralj od svojih podanika mora učiti izkustvu!

Prizor šestnaesti

Prijašnji, Matin.

Matin:
(ulazi sa kitom cvieća unutra i pokloni se kralju.)

Broj 13.

Napjev Matina sa sborom i ensemble

Matin:

Oj dozvoli, svietli kralju,
Da to cvieće mladoj dam,
Jerbo sreću sveg života
Ti si sad joj dao sam.

Kralj:
(iztrgne jedan liljan iz kite, pa ga daje Blanchi, govoreći)

Kano ovaj liljan biel,
Nek ti bude život ciel!

Svi:

Živio, kralj, živio!
(Kralj odlazi sa abbéom i pratnjom.)

Broj 14.

Finale.

Svi:

Tako, tako svaki par,
Sliedi svoga srca žar!
Tako, tako sad je mir,
Jer je prošo kraljev hir,
Pa će brak sad sklopit svet,
Ovaj časak pari pet! . . .

(Zastor padne.)

Tisak Scholza i Kralja u Zagrebu.

260